

Лисунец О.В.

РОЛЬ МЕТОДОВ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ В ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ ФАКУЛЬТЕТА МЕДИЦИНСКОЙ ПСИХОЛОГИИ ПО ДИСЦИПЛИНЕ "ПЕДИАТРИЯ"

Резюме. В статье приведены возможности современных технологий высшего медицинского образования в преподавании педиатрии для студентов факультета медицинской психологии. Представлены результаты внедрения интерактивных методов обучения в педагогический процесс подготовки конкурентноспособных медицинских кадров.

Ключевые слова: педагогический процесс, интерактивные технологии обучения, высшее медицинское образование, клиническое мышление.

Lysunets O.V.

THE ROLE OF INTERACTIVE TEACHING METHODS IN TRAINING OF STUDENTS OF MEDICAL PSYCHOLOGY DEPARTMENT, DISCIPLINE "PEDIATRICS"

Summary. The article presents the opportunity of modern technologies of higher medical education in Pediatrics teaching for students of Medical Psychology Department. The results of interactive teaching methods implementation into the pedagogical process of competitive medical specialist training have been presented.

Key words: pedagogical process, interactive teaching methods, higher medical education, clinical thought.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2014 р.

Лисунець Оксана Василівна - к.мед.н., асистент кафедри пропедевтики дитячих захворювань і догляду за хворими дітьми Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова; +38 098 455-29-38; lysunets@mail.ru

© Зяблицев С.В., Ельський В.М., Крюк Ю.Я., Кривобок Г.К. Линчевська Л.П., Бондаренко Н.М., Колеснікова С.В., Антонов Є.В., Піщуліна С.В., Стрельченко Ю.І.

УДК: 616-091; 378.147; 378.095(477.62)

Зяблицев С.В., Ельський В.М., Крюк Ю.Я., Кривобок Г.К. Линчевська Л.П., Бондаренко Н.М., Колеснікова С.В., Антонов Є.В., Піщуліна С.В., Стрельченко Ю.І.

Донецький національний медичний університет імені М. Горького, кафедра патологічної фізіології (пр. Ільїча 16, м. Донецьк, Україна, 83003)

ПРИНЦИПИ ОПТИМІЗАЦІЇ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ ДОНЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ М. ГОРЬКОГО

Резюме. У статті висвітлені основні принципи нових методик учбового процесу, що упроваджуються на кафедрі патологічної Донецького національного медичного університету: клінічне орієнтування викладання, використання Інтернету і зворотного зв'язку студент - викладач, удосконалення рейтингового контролю та самостійної роботи студентів.

Ключові слова: кредитно - модульна система навчання, клінічне орієнтування викладання, рейтинговий контроль, самостійна робота студентів.

Вступ

Розвиток медичної освіти в Україні вимагає нового підходу до організації навчального процесу. Проблеми, які виникають у зв'язку з переходом на кредитно-модульну систему навчання, вимагають нових підходів у методиці викладання предмета, його структурної побудови, а для цього кафедра повинна бути забезпечена відповідними умовами реалізації даних вимог.

Зокрема, для впровадження нових методик викладання, засвоєння практичних навичок і самостійної роботи, контролю над засвоєнням знань студентів кафедра має бути оснащена відповідними матеріально-технічними засобами; представлена високопрофесійними викладацькими кадрами, що відповідають сучасним кваліфікаційним вимогам; висококваліфікованим допоміжним персоналом. Тільки така сукупність умов може забезпечити необхідний, відповідний сучасним вимогам, підхід до викладання предмета.

Викладання предмету патологічної повинно бути,

перш за все, клінічно орієнтованим, тобто будуватися на основі інтерактивного професійно-орієнтованого навчання. Це означає, що студенти з самого початку навчання повинні вивчати не тільки біологічні константи, їх зміни та інший фактичний матеріал, а і вчитися правильно інтерпретувати наведену клінічну інформацію, могли пояснити реальні клінічні дані, зробити припущення, проявити глибокі знання і розуміння теоретичного матеріалу. Для цього викладачі кафедри використовують матеріал, що надається клінічними лабораторіями та Центральною науково-дослідницькою лабораторією Донецького національного медичного університету, де використовуються сучасні методи досліджень. Для забезпечення ефективного впровадження нових технологій відкриті Інтернет-сторінки кафедри, де розміщені всі методичні матеріали, календарні плани лекцій і занять, мультимедійні презентації лекцій та інша інформація.

Провідною ланкою навчального процесу є лекційний курс, який за силою впливу коштує значно вище багатьох інших видів викладання. Лекція закладає основи наукових знань, підводить теоретичну базу під досліджувану науку, вчить студентів вчитися, відіграє велику роль у створенні основ самостійної роботи. Вона повинна постійно удосконалюватися і модернізуватися. У зв'язку з цим змінено структуру лекцій, де пасивна форма замінена на активну з використанням технічних засобів навчання (мультимедіа). Зокрема, трактування термінів, схеми патогенезу, малюнки, класифікації процесів і захворювань завчасно виконуються лекторами та демонструються за допомогою мультимедійного проектора на екран. Однак, лекція повинна супроводжуватися й іншими засобами, зокрема, оснащена табличним матеріалом, що вимагає від лектора пояснень, і просто усним повідомленням.

Одночасно з активізацією лекцій відбувається активізація всіх інших видів роботи студентів - практичних та лабораторних занять, науково-дослідної та самостійної роботи. Слід пам'ятати, що технізація навчання повинна зробити процес сприйняття більш активним (а не розважальним), зберегти контакт викладача з аудиторією, полегшити вибір найголовнішого в професійному плані і фіксацію уваги на найбільш необхідну інформацію, зробити процес навчання досить індивідуальним. Безпосередня робота з активізації викладання та застосування інноваційних технологій починається з оснащення аудиторій спеціальною аудіо- та відеотехнікою, здійснення зворотного зв'язку студент - викладач і забезпечення студентів спеціальним дидактичним матеріалом. Технологія зворотного зв'язку, поряд з іншими сучасними освітніми технологіями, є важливою складовою частиною моніторингу якості діяльності кафедри.

Одним з важливих питань організації навчального процесу є питання використання критеріїв оцінки знань студентів. З метою стимулювання та самоорганізації систематичної навчальної праці студентів, забезпечення об'єктивності в оцінюванні знань, посилення мотиваційного компоненту, формування самостійних дій та перетворення контролю в діючу складову процесу навчання введена рейтингова система оцінювання знань студентів. Рейтинговий контроль - це систематичний контроль ступеню засвоєння предмета в процесі навчання. У зв'язку з цим, рейтингова оцінка являє собою інтегральну числову оцінку рівня підготовки учнів. Рейтингова оцінка на заняттях може бути мінімальною (для допуску до здачі підсумкового модульного контролю) та максимальною. Рейтинг по предмету виставляється з урахуванням результату складання підсумкового модульного контролю, після чого проводиться конвертація традиційних оцінок за шкалою ECTS.

Однією з форм організації навчального процесу, яка максимально сприяє розвитку студента як особи-

стості та формуванню у нього лікарського мислення, є самостійна робота студентів (СРС), яка передбачає оволодіння навчальним матеріалом як у час, вільний від основних знань, так і протягом аудиторної роботи.

Основними завданнями самостійної аудиторної та позааудиторної роботи студентів є сприяння розвитку студента як особистості та формування у нього лікарського мислення залежно від спрямованості індивідуальних інтересів та природних здібностей кожного студента. СРС на практичних заняттях визначається об'ємом лабораторної частини заняття з наступним розбором отриманих даних і висновками з них. Питання, які виносяться на СРС для позааудиторного оволодіння, включені в тести і ситуаційні завдання як в практичні навички змістовних модулів, так і в підсумковий модульний контроль. Коло таких питань визначено у значній мірі матеріально-технічними можливостями кафедри. Зокрема, для самостійного оволодіння матеріалом у позанавчальний час віднесені такі теми як "Дія факторів зовнішнього середовища (наприклад, термічних факторів, електричного струму, біологічних факторів)", "Роль спадковості в патології", "Поняття про антенатальну патологію. Старіння", "Типові порушення лімфообігу", "Ізо- і гіпербарична оксигенація", "Пухлини", "Порушення енергетичного обміну", "Порушення фосфорно-кальцієвого обміну мікроелементів", "Пошкодження перикарда, тампонада серця", "Артеріосклероз, атеросклероз", "Порушення травлення в кишечнику", "Патологія підшлункової залози", "Порушення функцій статевих залоз", "Порушення чутливої, трофічної функції та активності вегетативної нервової системи".

Що стосується матеріально-технічного забезпечення самостійної роботи студентів, то слід зазначити підготовку методичних вказівок з цих тем, компакт-дисків, відеофільмів, навчальних таблиць, інформаційних стендів, тематичних класів, наборів слайдів, організацію на кафедрі навчальної бібліотеки, де представлені не тільки підручники та методичні посібники з предмета, а й додаткова література у вигляді монографій та статей з певних тем. Методичні вказівки також виставлені на сайті кафедри.

Однак залишається бажаним придбання муляжів, фантомів та іншого допоміжного матеріально-технічного забезпечення в допомогу самостійного оволодіння студентами предмета.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. Впровадження нових та удосконалення традиційних методів викладання, зміна організації навчального процесу є основою оптимізації медичної освіти в Україні, складовою ефективного вирішення проблем, що виникають у зв'язку з переходом на кредитно-модульну систему викладання.

Список літератури

- Колеснік Ю. М. Рейтингова система як спосіб підвищення активності викладачів та роботи кафедр в контексті Болонського процесу / Ю. М. Колеснік, Ю. М. Нерянов, В. І. Кривенко // Медична освіта. - 2007. - № 2. - С. 52 - 53.
- Організація самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи / М. І. Яблучанський, О. Ю. Бичкова, О. С. Проценко [та ін.] // Медична освіта. - 2007. - № 2. - С. 69 - 70.
- Преподавание патологической физиологии на современном этапе развития высшего медицинского образования / В. Н. Ельский, С. В. Зяблицев, Ю. Я. Крюк [и др.] // Таврический медико-биологический вестник. - 2012. - Т. 15, № 3 ч. 2 (59). - С. 263 - 265.
- Роль лекции в медицинском вузе как эффективного способа формирования специалистов / В. Н. Ельский, С. В. Зяблицев, Ю. Я. Крюк [и др.] // Проблемні питання педіатрії та вищої медичної освіти : зб. наук. праць. - Донецьк, 2010. - Вип. 4. - С. 274 - 277.
- Технології зворотного зв'язку як складова моніторингу якості навчального процесу в системі післядипломної освіти / С. Д. Шаповал, С. М. Дмитрієва, В. А. Ордінський [та ін.] // Медична освіта. - 2007 - № 2. - С. 73 - 74.

Зяблицев С.В., Ельський В.Н., Крюк Ю.Я., Кривобок Г.К., Линчевская Л.П., Бондаренко Н.Н., Колесникова С.В., Антонов Е.В., Пищулина С.В., Стрельченко Ю.И.

ПРИНЦИПЫ ОПТИМИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА НА КАФЕДРЕ ПАТОФИЗИОЛОГИИ ДОНЕЦКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО МЕДИЦИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ М. ГОРЬКОГО

Резюме. В статье освещены основные принципы новых методик учебного процесса, внедряемых на кафедре патофизиологии Донецкого национального медицинского университета: клиническое ориентирование преподавания, использование Интернета и обратной связи студент - преподаватель, усовершенствование рейтингового контроля и самостоятельной работы студентов.

Ключевые слова: кредитно-модульная система обучения, клиническое ориентирование преподавания, рейтинговый контроль, самостоятельная работа студентов.

Zyablitsev S. V., Yelski V. N., Kruck Y. Y., Krivobok G. K., Linchevskaya L. P., Bondarenko N. N., Kolesnikova S. V., Antonov Y. V., Pischulina S. V.

OPTIMIZATION PRINCIPLES OF EDUCATIONAL PROCESS ON DEPARTMENT OF PHYSIOPATHOLOGY OF DONETSK NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY NAMED AFTER M. GORKYI

Summary. The basic principles of new methods of educational process, inculcated on the department of physiopathology of the Donetsk national medical university are lighted up in the article: clinical orientation of teaching, use of the Internet and feed-back a student is a teacher, improvement of rating control and independent work of students.

Key words: credit is the module departmental teaching, clinical orientation of teaching, rating control, independent work of students.

Стаття надійшла до редакції 14.04.2014р.

Зяблицев Сергій Володимирович - д. мед. н., професор кафедри патологічної фізіології ДонНМУ ім. М. Горького, завідувач відділом молекулярно-генетичних досліджень ЦНДЛ.

Ельський Віктор Миколайович - член-кореспондент Національної Академії медичних наук України, д. мед. наук, професор кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету; victor.jelski@dsmu.edu.ua

Крюк Юрій Якович - професор кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету; +38 062 295-03-26

Кривобок Григорій Кирилович - професор кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету; +38 062 295-03-26

Линчевська Лариса Павлівна - к. мед. н., доцент кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету; +38 062 295-03-26

Бондаренко Надія Миколаївна - к. мед. н., доцент кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету; +38 062 295-03-26

Колеснікова Світлана Віталіївна - к. мед. н., доцент кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету; +38 062 295-03-26

Пищуліна Світлана Володимирівна - к. мед. н., доцент кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету; +38 062 295-03-26

Антонов Євген Вікторович - к. мед. н., доцент кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету; +38 062 295-03-26

Стрельченко Юрій Ігорович - к. мед. н., асистент кафедри патофізіології Донецького національного медичного університету; +38 062 295-03-26

© Бобровська О.А.

УДК: 573.6:615:616.993.1-08-084

Бобровська О.А.

Вінницький національний медичний університет імені М.І. Пирогова, кафедра фармації (вул. Пирогова, 56, м. Вінниця, Україна, 21018)

ІНТЕГРАЦІЯ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ ТА ФАРМАКОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МАЛЯРІЙНОГО ПЛАЗМОДІЯ ТА ЗАСОБІВ ДЛЯ ПРОФІЛАКТИКИ Й ЛІКУВАННЯ МАЛЯРІЙ

Резюме. Розглянуто і представлено сучасний педагогічний підхід інтегрованого викладання медичної біології та фарма-